

Мр Саша Кнежевић

РИЈЕЧ НА УРУЧИВАЊУ НАГРАДА 25. XII 1997.

Поштоване колеге и пријатељи, уважени гости,

Мислим да дијелим и ваше задовољство што смо се данас састали у поводу уручења Награде друштва историчара Црне Горе. Мени је уз то, припала и част да, осим непосредног чина уручења награда, кажем и нешто о награђенима, што с обзиром на њихов углед и заслуге, чини ми се, неће бити тешко.

На основу овлашћења од стране Скупштине са сједнице одржане 30.10.1997. године, предсједништво Друштва историчара Црне Горе на сједници од 12.12. 1997. године донијело је одлуку о установљењу награде под именом Награда Друштва историчара Црне Горе. Награда Друштва историчара Црне Горе додјељује се за значајан допринос у области историјске науке и наставе историје. На сједници од 19.12. 1997. године, Предсједништво је усвојило Правилник о додјељивању награде Друштва историчара Црне Горе и изабрало Комисију за додјелу награде. Комисију чине: доц др Шербо Растоде, мр Славко Бојанић и мр Саша Кнежевић, као предсједник Комисије. Одлучено је, такође, да се награда додијели ове године, по први пут.

Друштво историчара Црне Горе, као једно од најстаријих удружења сличне врсте у Републици, има потребу и одговорност да ода признање и награди своје истакнуте и заслужне чланове. Историчари, по природи, имају посебан однос према сјећању, и пошто је наша професија, једним дијелом борба против заборава, постоји потреба да истакнемо и наградимо наше колеге који постижу запажене успјехе у науци и настави. Тако, у исто вријеме, афирмишемо и нашу професију и Друштво историчара Црне

Горе. Ниједна наука се у Црној Гори не може похвалити таквим резултатима као историјска. Од свега што је објављено у Црној Гори у сфери науке, највећи број редака и страница написали су историчари. Зато је чудно да ова награда није установљена и раније.

То је у исто вријеме био и највећи проблем са којим се жири у свом раду сучељавао. Убијеђен сам да су многи од вас који сте присутни, и други који нису са нама, већ одавно заслужили да буду награђени од стране професије, односно Друштва историчара Црне Горе. Након разматрања предлога и расправе, жири је одлучио да ове године награду додјели тројници наших заслужних и угледних чланова. Част ми је да у име Комисије саопштим да су награђени: др Новица Ракочевећ, др Ђуро Вујовић и Војислав Бољевић Вулековић. Образлажући одлуку рећи ћу неколико ријечи о награђенима, иако сам дубоко увјерен да је излишно говорити о њима, јер су они научној и стручној јавности добро познати.

Зато ћу се трудити да моје кратко образлагање садржи мање формалности а више поштовања.

1. Др Новица Ракочевећ заузима једно од најистакнутијих мјеста у црногорској историографији. Један је од првих доктора историјских наука у Црној Гори, пошто је још 1965. године докторирао на тези: Црна Гора под аустро-угарском окупацијом 1916-1918. године. Највећи дио свог плодног радног вијека провео је радећи у Историјском институту Црне Горе. Аутор је четири посебне публикације, коаутор шест посебних издања, а објавио је и преко стотину научних радова, чланака и прилога. Научни углед је стекао књигама:

1. Црна Гора у првом свјетском рату 1914-1918
2. Политички односи Црне Горе и Србије 1903-1918
3. Црна Гора и Аустро-Угарска 1903-1914.

Иако у пензији, др Новица Ракочевећ се није одвојио од своје велике љубави, историје, па и даље истражује, пише, и објављује. Ове године му је објављена књига “Парламентаризам у Црној Гори 1905-1914”. Др Новица Ракочевећ је дао изузетан допринос проучавању црногорске историје, посебно када се ради о периоду 19. и почетка 20. вијека. Сматра се једним од ријетких историчара енциклопедиста, чија су знања историјских догађаја, детаља, људи, генеалогича, војних операција, и другог задивљујућа. То је живот посвећен историји. Ако је некога муза историје завела и опчинила до те мјере да без ње не може живјети, онда је то Новица Ракочевећ. Сама историја се њему одуживала кроз задовољство сазнања и стварања, али њих двоје своје љубавне рачуне никад нису могли рашчистити.

Цјелокупно дјело др Новице Ракочевића је обимно, научно фундирано и високо вредновано. Награда коју Друштво историчара додјељује др Новици Ракочевићу само је скромно признање његових колега, пријатеља и поштоваоца његовог дијела за све што је учинио у области историјске науке.

2. Др Ђуро Вујовић је један од најстаријих и најугледнијих чланова Друштва историчара Црне Горе. Бавио се успјешно и наставним и научним радом. 1970. године одбранио је докторску дисертацију под насловом: "Стара Црна Гора у народноослободилачкој борби". Предмет његовог научног интересовања је Црна Гора у ослободилачком рату. Из те области објавио је три посебна издања. Коаутор је пет књига. Написао је стотињак чланака, расправа и приказа, као и двадесетак прилога за публикацију: Народни хероји Југославије. Учествовао је на бројним научним скуповима или округлим столовима. Био је члан редакције Историјских записа и одговорни уредник 1979-1983.

Научно дјело др Ђура Вујовића представља значајан допринос у проучавању најновије прошлости Црне Горе. Врло је запажена и активност др Ђура Вујовића у Друштву историчара Црне Горе. Импуњује енергија и спремност са којом се Ђуро Вујовић и сада ставља на располагање свим активностима које Друштво историчара покреће, у интересу историјске науке и наставе историје. Зато сматрамо да Награда Друштва историчара Црне Горе када је у питању Ђуро Вујовић припада једном заслужном члану друштва и представља израз нашег поштовања.

3. Војислав Бољевић Вулековић из, како он каже, црмничког племена Бољевићи, примјер је вриједног и успјешног историчара који се доказао и у науци и у настави историје. По завршеним студијама, прво запослење као професор историје добио је у Которској гимназији, гдје је остао до пензионисања 1978. године. Професор Вулековић није сматрао да је завршетком часова завршена и веза са предметом који предаје. Његова активност изван школе била је рзноврсна и плодна. Посебно треба истаћи његов вишедеценијски успјешан рад у Которској секцији Друштва историчара Црне Горе, скоро од њеног оснивања па до данас. Под његовим руководством Секција је развила свој рад на научно-истраживачком пољу, обиљежавању значајних датума наше прошлости и сјећања на значајније личности, праћењу наставе историје у школама, ангажује се на очувању културно-историјских споменика итд. Војислав Бољевић Вулековић је један од иницијатора за издавање сталног гласила Секције - Зборника Которске секције друштва историчара Црне Горе, чији је био дугогодишњи главни

и одговорни уредник. Једно вријеме био је и Предсједник Друштва историчара Црне Горе.

Стваралаштво професора Вулековића највећим дијелом је из црногорске прошлости, посебно из историје црногорског школства и просвјете. Вулековићева књига “Гимназија Стефан Митров Љубиша 1865-1965” представља студију у којој је рад Которске гимназије повезан са ширим историјским збивањима, развојем националне свијести, препородом културе на народном језику, ширењем напредне мисли и другим историјским процесима. Последња његова књига: “Црмничко племе Бољевићи у прошлости Црне Горе” плод је дугогодишњег рада аутора на проучавању прошлости његовог најближег завичаја.

Господин Вулековић данас, нажалост, није могао бити са нама, па ће награду примити накнадно. На крају, сигуран сам да су скромни поклони, много мање од онога што награђени заслужују, али у овом тренутку тачно онолико колико смо ми у могућности да им пружимо.